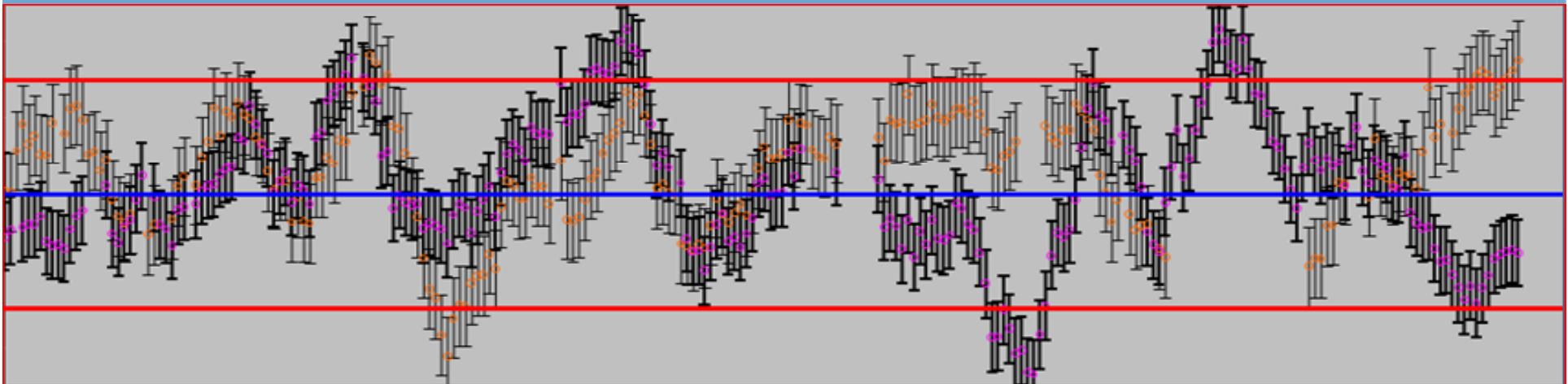

Mellominstrumentell kvalitetskontroll

Eksempler fra medisinsk biokjemi

Utarbeidet av
overlege Sverre Marstein og bioingeniør Torill Odden
Sentrallaboratoriet

Bakgrunn

Omfang

- Alle faggrupper og driftssteder, der flere instrumenter måler samme analytt

Kontrollmateriale

- Vanligvis samme som ordinær kvalitetskontroll
- Nytt blodgiverblod daglig for Hematologi og Hb, Na, K målt på blodgassinstrumenter

Nivå

- Vanligvis ett

P
r
i
n
s
i
p
p

- Supplement til daglig intern kvalitetskontroll
- Forkaster **ikke** dagens serie
- Sammenlikne mot et mentorinstrument (deltar i EKV)
- Overvåke systematiske forskjeller av klinisk betydning
- Langtidsovervåkning

Hensikt

```
graph TD; A[Hensikt] --> B[Ulike driftssteder]; A --> C[Samme driftssted]; B --> D["Kunne benytte felles referanseområder. Et gitt resultat skal ha samme diagnostiske betydning uavhengig av driftssted."]; C --> E["Betydningen av en endring i et resultat, i prøve tatt fra samme pasient, til forskjellig tid, skal være uavhengig av instrument"];
```

Ulike driftssteder

Kunne benytte felles referanseområder.

Et gitt resultat skal ha samme diagnostiske betydning uavhengig av driftssted.

Samme driftssted

Betydningen av en endring i et resultat, i prøve tatt fra samme pasient, til forskjellig tid, skal være uavhengig av instrument

Tillatt differanse

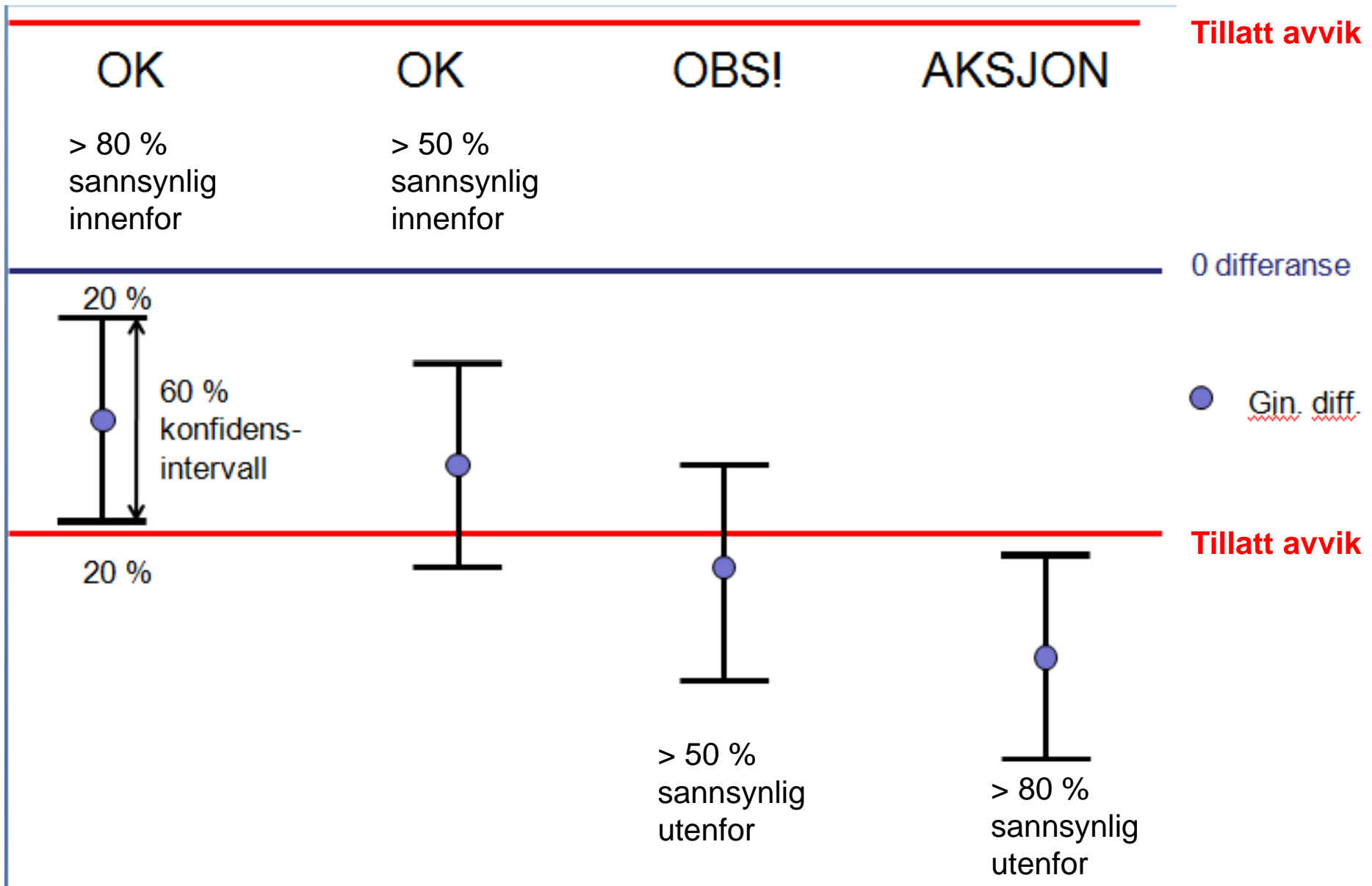
- Fra biologisk variasjon
 - Samme driftssted: $\frac{1}{3} CV_{bw}$
 - Mellom driftssteder: $\frac{1}{3} CV_{bt}$
 - Pasientprøvene blir kun i liten grad analysert vekselvis på ulike driftssteder
- Biologisk variasjon mangler eller ikke mulig
 - Klinisk skjønn
 - 1/16 av referanseområdet
 - Praktisk mulig (state of the art)

- Når dagens kontroll er godkjent etter ordinære kontrollregler på det enkelte instrument, legges kontrollresultatene inn i Excel
- **Gjennomsnittsdifferansen** for 10 siste målingene (moving average) blir beregnet
- Gjennomsnittsdifferansen vises med et 60 % konfidensintervall ($\pm 0,85 * SEM_{diff}$). SEM_{diff} (standard error of mean) er basert på de to metodenes faste erfarte CV

Varsling

- Når gjennomsnittsdifferansen med en viss grad av sannsynlighet er **utenfor** tillatt avvik
 - 50 % sannsynlighet: "Obs"
 - Vurderer behov for og evt. sette i verk tiltak
 - 80 % sannsynlighet: "Aksjon"
 - Tiltak skal settes i verk

Varsling (forts.)

Tiltak ved varsler

- Feilsøking/feilretting
- Kalibrere og/eller faktorisering (mot sertifisert referansemateriale, f.eks. Serum X)
- Midlertidig begrense analysering til ett instrument
- Justere tillatt avvik

Eksempler

- 4 stk. Vitros
 - 3 i Tønsberg
 - 1 i Larvik

– Kontrollmateriale

- serumpool fra blodgivere kontrollert mot serum x der det er mulig

Overvåkning av gjennomsnittlig differanse versus mentor for de 10 siste målinger

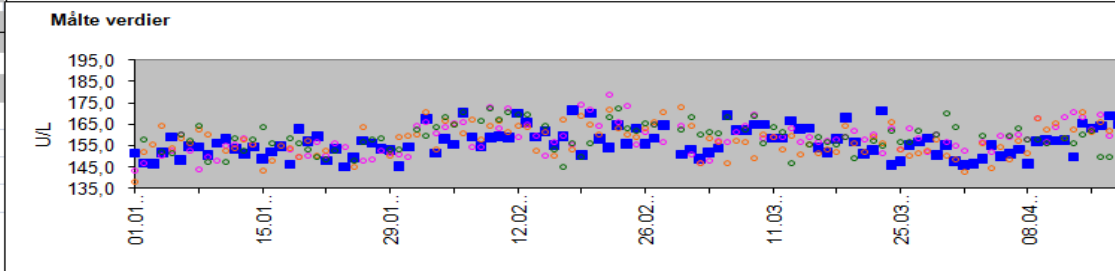
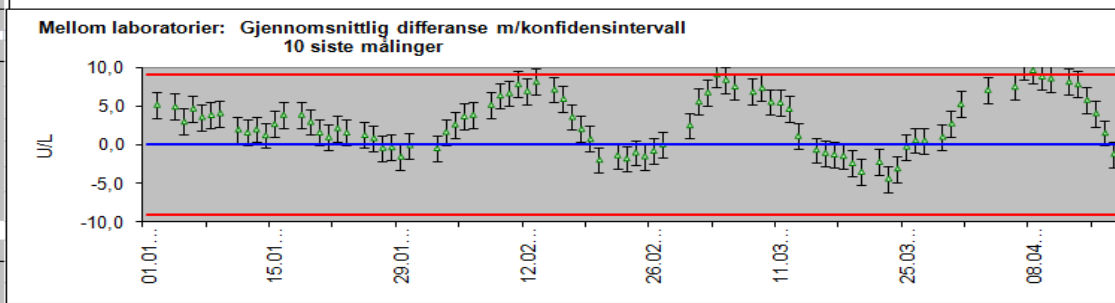
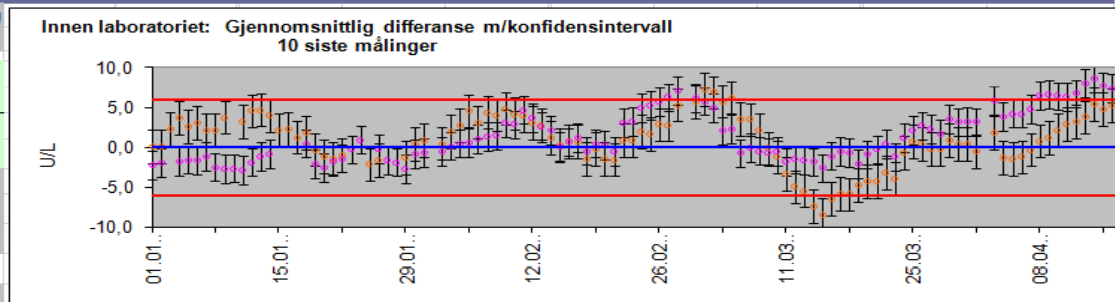
Instrumenter		Sol	Måne	Luna			Sol	Måne	Luna
S-Kreatinin	Human	OK	OK	OK	S-Ur+	Human	OK	OK	OK
S-Na	Human	OK	OK	OK	S-K	Human	OK	OBS	OK
S-Tot. CO2	Human	OK	OK	OK	S-TIBC	Human	OK	OK	OK
S-Tp	Human	OK	OK	OK	S-Albumin	Human	OK	OK	Aksjon
S-Ca	Human	OK	OK	OK	S-P	Human	OK	OK	OK
S-Lipase	Human	OK	OK	OK	S-Glukose	Human	OK	OK	OK
S-HDL	Human	OK	OK	OK	S-Jern	Human	OK	OK	OK
S-Kolesterol	Human	OK	OK	OK	S-Triglycerider	Human	OK	OK	OK
S-ASAT	Human	OK	OK	OK	S-Alk.fosf.	Human	OK	OK	OK
S-LD	Human	OBS	OK	OK	S-GGT	Human	OK	OK	OK
S-CK	Human	OK	OK	OK	S-Amylase	Human	OK	OK	OK
S-Mg	Human	OK	OK	OK	S-Urinsyre	Human	OK	OK	OK
S-CRP,1	Verifier	OK	OK	OK	S-CRP,2	Verifier	OK	OK	OK
S-ALAT	AN2	OK	OK	OK	S-Bilirubin	AN2	OK	OK	OK

OBS: 50 % sannsynlighet for at gjennomsnittsdifferansen faller utenfor tillatt avvik

Aksjon: 80 % sannsynlighet for at gjennomsnittsdifferansen faller utenfor tillatt avvik

Analytt: S-LD **Kontroll: Human**

Instrumentnavn	Vita Mentor	Sol	Måne	Luna Larvik	Benevning U/L
Overvåkning av gjennomsnittlig differanse versus mentor for de 10 siste målinger					
Gj.sn. diff	1,89	-1,57	-0,91		U/L
Varsling	OBS	OK	OK		
Ved "Aksjon" er gj.sn.diff med 80 % sikkerhet > grense					
Grense innen lab	State of art	6,0			U/L
Grense mellom lab	+/- CVbt/3		9,0		"
Hittil i år					
Antall "aksjon" meldinger	10	1	0		
Beregninger					
Erfart CV 2009	3,00	2,80	3,80	2,50	%
$S = \text{Mean}_{\text{Ktr}} * \text{CV} / 100$	4,78	4,46	6,06	3,99	U/L
$S_{\text{diff}} = \sqrt{S_1^2 + S_2^2}$		6,54	7,72	6,22	"
$\text{SEM}_{\text{diff}} = S_{\text{diff}} / \sqrt{n} (n=10)$		2,07	2,44	1,97	"
Konf. intervall (60%) = +/- Z * SEM _d		1,76	2,07	1,67	"
Z-verdi	0,85				
Biologisk variasjon		1/3 biologisk variasjon.			
Innen person, CVbw	8,6	2,87	%	4,6	U/L
Total, CVbt	17,0	5,67	%	9,0	"
Andre opplysninger					
Target (sporet mot serum X)	159,4				U/L
Års kommentar					
Ny human 01.02.10					

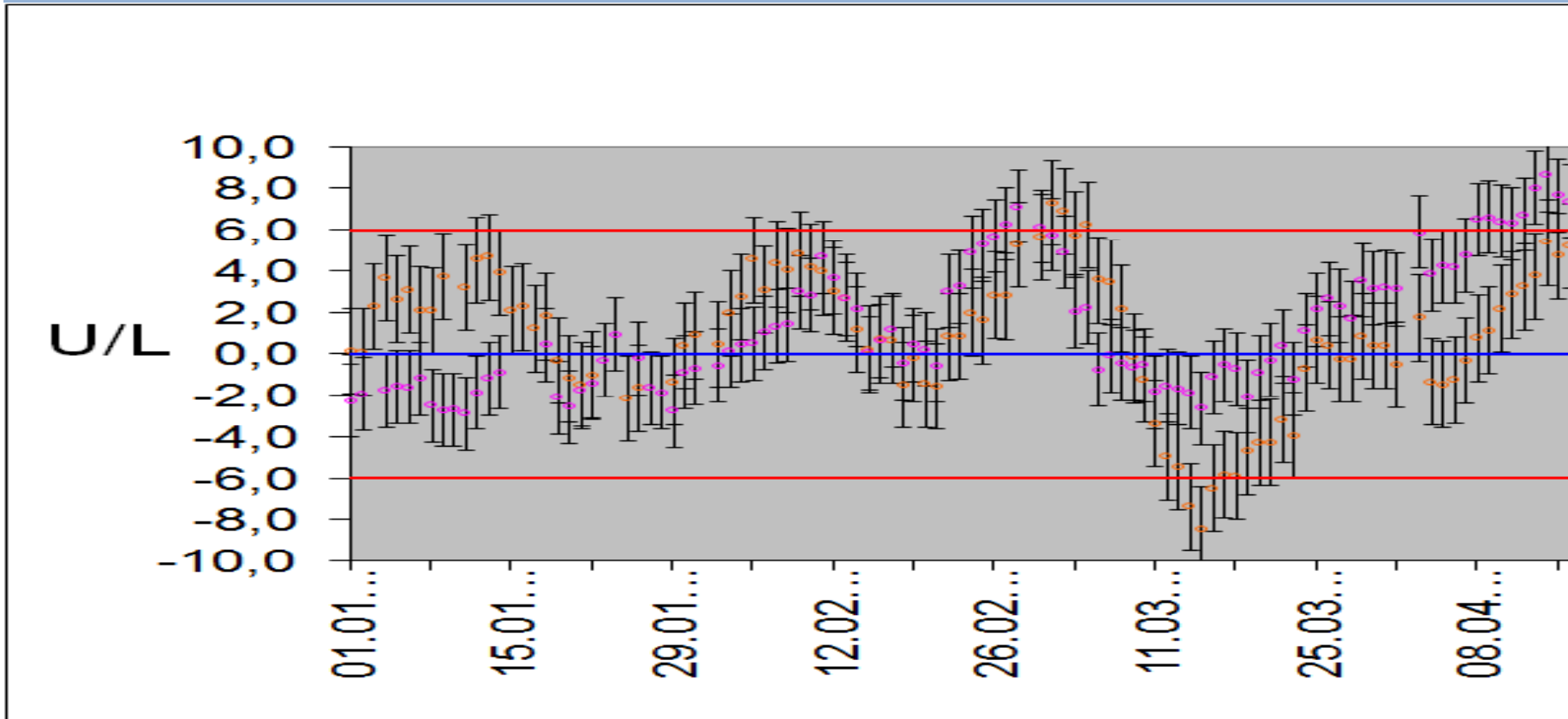

Dato	Målt verdi i U/L				Enkelt differanser i U/L			Siste 10 målinger Gj.sn. Differanse i U/L			Varsling		
	Vita	Sol	Måne	Luna	Sol	Måne	Luna	Sol	Måne	Luna	Sol	Måne	Luna
	Mentor			Larvik	versus	Vita							
07.04.2010	153,3	160,5	157,3	163,2	7,2	4,0	9,9	4,77	-0,30	10,11	OK	OK	OBS!
08.04.2010	146,6	157,7	151,7	157,6	11,1	5,1	11,0	6,50	0,79	9,60	OBS!	OK	OBS!
09.04.2010	156,9	167,7	167,7	158,1	10,8	10,8	1,2	6,61	1,15	8,83	OBS!	OK	OK
10.04.2010	157,6	156,7	162,8	156,1	-0,9	5,2	-1,5	6,41	2,18	8,56	OBS!	OK	OK
11.04.2010	157,3	163,5	165,2		6,2	7,9		6,33	2,86		OBS!	OK	
12.04.2010	157,6	168,5	158,4	158,3	10,9	0,8	0,7	6,75	3,26	8,12	OBS!	OK	OK
13.04.2010	149,8	170,5	162,7	156,1	20,7	12,9	6,3	8,03	3,78	7,79	Aksjon	OK	OK
14.04.2010	165,4	168,5	170,7	160,0	3,1	5,3	-5,4	8,66	5,39	5,78	Aksjon	OK	OK
15.04.2010	163,2	162,8	161,5	162,1	-0,4	-1,7	-1,1	7,67	4,76	4,05	OBS!	OK	OK
16.04.2010	164,3	169,5	166,3	150,0	5,2	2,0	-14,3	7,39	5,23	1,51	OBS!	OK	OK

Innen laboratoriet

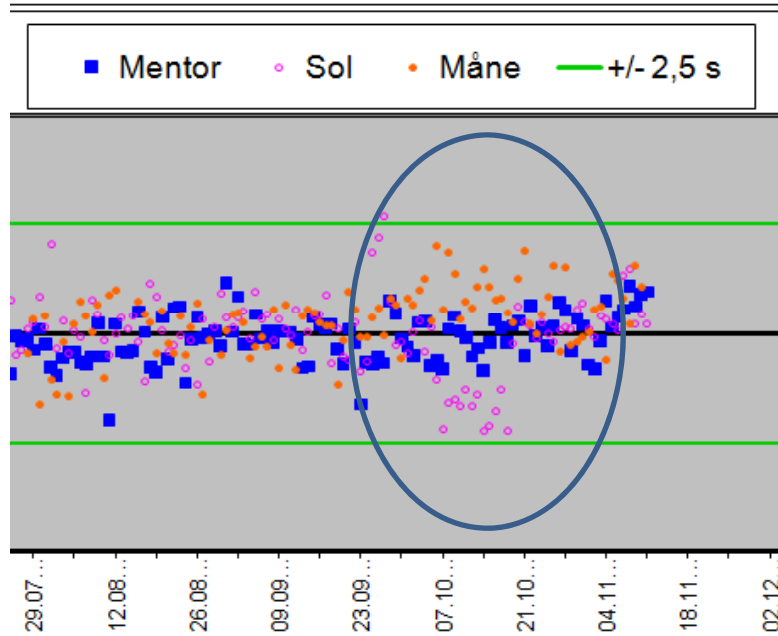
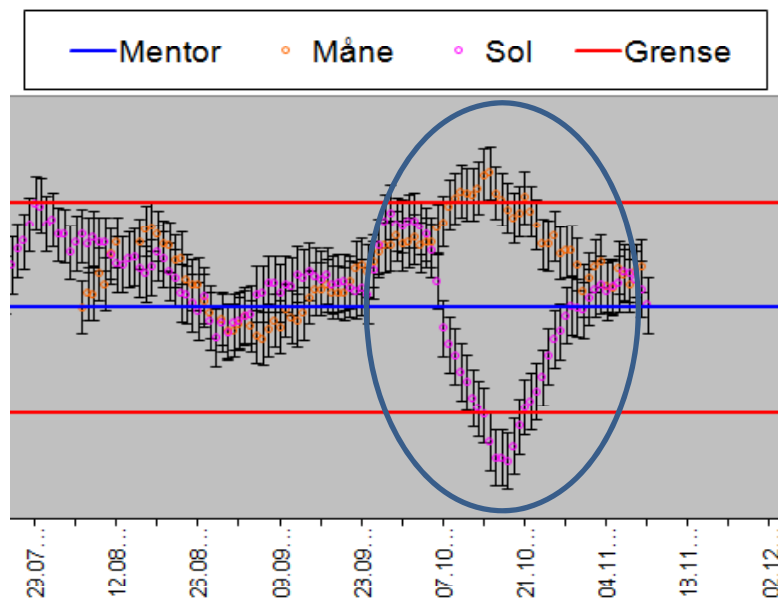
Gjennomsnittsdifferanser m/konfidensintervall

10 siste målinger for LD

- tillatt avvik
- nulldifferanse (mentorinstrument)
- □ gjennomsnittsdifferanse for instrumenter
- I 60 % konfidensintervall

Totalprotein, oktober 2010

Mellom instrumenter:

Varsel. Systematisk forskjell fra mentor

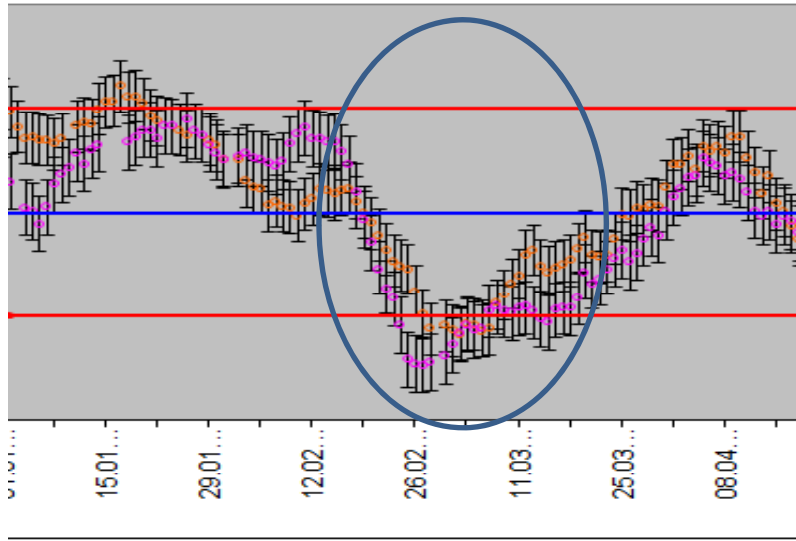
Sol	Måne	Luna	Kommentarer / forebyggende tiltak
OK	OK	OK	
OK	OBS!	OK	
OK	OBS!	OK	
OK	OBS!	OK	
OK	OBS!	OK	
OBS!	Aksjon	OK	
Aksjon	Aksjon	OK	
Aksjon	OBS!	OK	
Aksjon	OBS!		Korr Sol opp og Måne ned. Gms
Aksjon	OK	OK	
Aksjon	OK	OK	Effekt fra 19/10
OBS!	OK	OK	
OK	OK	OK	
OK	OK	OK	

Måleresultater:

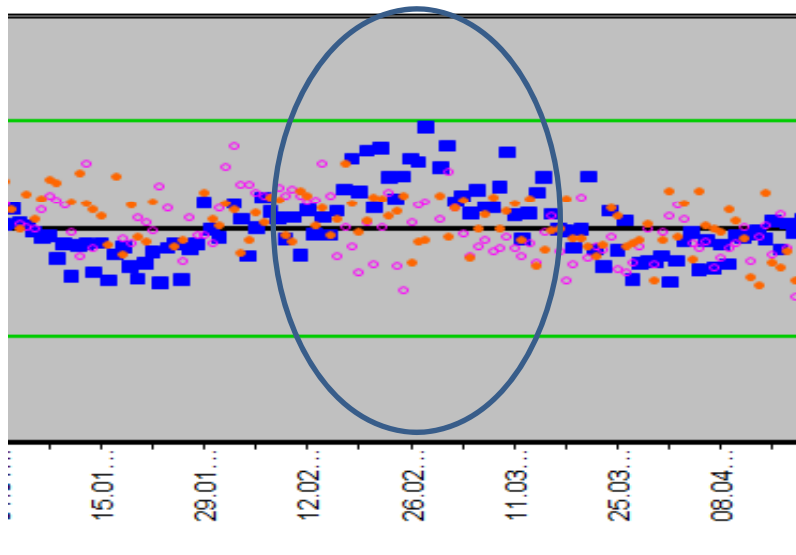
Ingen varsel på det enkelte instrument, innenfor +/- 2,5 s

Totalprotein, februar 2010

ier: Gjennomsnittlig differanse m/konfidensinter
10 siste målinger

ier

Mellom instrumenter:

Varsel. Systematisk forskjell p.g.a.
forskjøvet mentor

Sol	Måne	Luna	Kommentarer / forebyggende tiltak
OK	OK	OK	
OBS!	OK	OK	
Aksjon	OK	OK	Ser an da middelerdi for instrumentene
Aksjon	OK	OK	siste 3 uker er OK i.f.t. target
Aksjon	OK	OK	
Aksjon	OBS!		
Aksjon	OBS!	OK	
Aksjon	OBS!	OK	Korrigeret ned Mentor
OBS!	OBS!	OK	
OBS!	OBS!	OK	
OBS!	OBS!	OK	
OK	OBS!		
OK	OK	OK	

Måleresultater:

Ingen varsel på det enkelte
instrument. Mentor systematisk
høyere enn target, men innenfor +/-
2,5 s

Status for tillatt differanse samme driftssted

- **1/3 CVbw**

- **sysmex:** *Hb, lkc, ery, trc, neutrofile, lymfocytter, monocytter, eosinofile*
- **Vitros:** *K, P, Lipase, HDL, Jern, Kol, Triglyserider, Bilirubin, ASAT, ALAT, ALP, GGT, CK, ProBNP, Urinsyre, CRP*
- **Architect:** *Folat, TSH, Ferritin, PSA, FSH, Prolactin, LH*

- **State of the art**

- **Sysmex:** *MCV, Retic*
- **Vitros:** *Na, Tp, Alb, TCO2, Ca, Gluk, LD, Amylase, Mg, TIBC*
- **Architect:** *B12, FT4, FT3, Anti-TPO*

Fremgangsmåte

Bjørn Bolann	Sentrallaboratoriet på SiV
Bestem:	
Stabilt systematisk avvik (bias)	Ved behov faktoriseres slik at forventet bias = 0
Tillatt avvik utover dette	Innen samme driftssted: $1/3 CV_{bw}$ Mellom driftssteder: $1/3 CV_{bt}$
Forventet SD_{diff}	Kombinert SD basert på de to metodenes faste SD fra forrige år = $\sqrt{SDa^2 + SDb^2}$
Antall differanser (n)	Gjennomsnitt av de 10 siste differanser
SEM_{diff}	$= \frac{SD_{diff}}{\sqrt{10}}$
Ønsket % feiloppdagelse (p)	Grad av sannsynlighet for når diff er utenfor : 50 %: OBS! Vurderer behov for tiltak 80 %: Aksjon! Sette i verk tiltak
Ensidig p % konfidensintervall for gjennomsnitt av n differanser	60 % konfidensintervall ($z = 0,85 * SEM_{Diff}$) gir ensidig 80 % sannsynlighet
Akseptabel andel falske feilmeldinger	?

Oppsummering

- Beregner gjennomsnitt for 10 siste differanser
- Gjennomsnittsdifferansens konfidensintervall overvåkes mot tillatt avvik.
- Tillatt avvik settes ut i fra biologisk variasjon
- Være sikre på at vi er **utenfor** før tiltak iverksettes, fordi
 - dagens kvalitetskontroll allerede er godkjent og analysen er under kontroll
 - det vi praktisk får til

Spørsmål?

